

„GEDENKT UWER VOORGANGEREN”.

LEERREDE

gehouden in de Kloosterkerk te 's-Gravenhage,

op den 27sten OCTOBER 1895,

den eersten Zondag na het overlijden van

Ds. C. J. G. VAN HOOGSTRATEN,

DOOR

Dr. F. VAN GHEEL GILDEMEESTER.

's-GRAVENHAGE,
W. A. BESCHOOR.
1895.

Uitgegeven ten voordeele der Wijk van wijlen
Ds. Van Hoogstraten.

PSALM 103 : 8 en 9.

Gelijk het gras is ons kortstondig leven,
Gelijk een bloem, die, op het veld verheven,
Wel sierlijk pronkt maar krachtloos is en teér:
Wanneer de wind zich over 't land laat hooren,
Dan knakt haar steel, haar schoonheid gaat verloren:
Men kent en vindt haar standplaats zelfs niet meer.

Maar 's Heeren gunst zal, over die Hem vreezen,
In eeuwigheid altoos dezelfde wezen;
Zijn trouw rust zelfs op 't late nageslacht,
Dat zijn verbond niet trouweloos wil schenden,
Noch van zijn wet afkeerig d' ooren wenden,
Maar die, naar eisch van Gods verbond, betracht.

Dàt hadden wij niet gedacht, Gel.! toen wij op den vorigen rustdag in deze zelfde kerk samen baden voor het behoud van dat dierbaar leven, dat nog op dienzelfden Zondag onze beminde broeder VAN HOOGSTRATEN van ons zou gaan. Helaas! moet nu aan onze beproefde Gemeente nog deze man ontvallen, weggenomen in het midden zijner dagen! Ontnomen aan zijne kinderen, voor wie hij alles was; ontnomen aan de Gemeente, die hem immers (zoo zeggen wij!) niet kan missen; en in zijn henengaan eene leegte achterlatende, die nadrukkelijker dan vele woorden, aanwijst welke plaats hij onder ons innam. Ach, hij was ons zoo lief, de man met het Johannes-hart, de discipel, dien Jezus liefhad, de arbeider in den wijngaard, die met zijn arbeidskracht ge-

woekerd heeft, en gewerkt, de volle twaalf uren van den dag. Wij kunnen ons nog niet voorstellen dat het werkelijkheid is, en wij dit vriendelijk gelaat niet meer aanschouwen, die zachte stem niet meer hooren zullen; en nogtans, het is maar àl te waar. Als in een sterfkamer, met floers behangen, zoo zijn wij heden ingegaan in dit bedehuis; wij spreken op gedempten toon; en als wij het lied aanheffen, dat aan die groeve weerklonk, „gelijk het gras is ons kortstondig leven”, dan luistert ons hart, als zong het iemand anders; en wij vragen: „zingen wij dat nu, denkende aan onzen VAN HOOGSTRATEN?” Ach wij weten het, de dagen des menschen zijn als het gras; maar toch, zooveel liever dan dezen 103^{den} psalm, pasten wij op hem dat woord uit den eersten toe, waar de rechtvaardige vergeleken wordt bij „een boom, geplant aan waterbeken; die zijn vrucht geeft op zijnen tijd, en welks blad niet afvalt”; of dien psalm van Jesaja: „die den Heer verwachten, vernieuwen de kracht”; en, omdat hij ons zoo heel dierbaar was; en wij hem zoo gaarne hadden hier gehouden, daarom praatten wij ons zelven vóór, en zeiden tot elkander: „deze krankheid is niet tot den dood”.

En nu?

Mogelijk hebben wij er nog wat van onze eigene wijsheid bij te pas gebracht, en gevraagd waarom deze mensch nu moest henengaan, en zooveel nutteloozen gespaard worden; waarom de onmisbare sterft; en tal van nullen groeien als kool. Stil, mijn hart, stil; het zal beter zijn te zwijgen. Ja, als ons iets noodig is, dan is het wel dit, dat wij leeren stil zijn, zwijgen, inkeeren in ons zelven, en luisteren wat de Heer ons te zeggen heeft. Want Hij spreekt tot ons in deze oogenblikken, met heiligen nadruk heeft Hij gepredikt; de Heer is in Zijn heiligdom, zwijg voor Zijn aangezicht, gij gansche aarde! Zoo zij het ons

ook nu gegeven naar Zijn woord te luisteren, het levend en eeuwig blijvend woord van God; en wij vragen daarom in ons

GEBED.

GEZANG 182 : 4.

Vrome, vroeg gestorven vrienden!
 Slechts zijt gij mij wat vooruit,
 'k Zal u allen wedervinden,
 Als ons Jezus 't graf ontsluit;
 Eerlang zal ik met u rusten,
 'k Rijp al vast voor d' eeuwigheid.
 'k Staar vast op die blijde kusten,
 Daar mij 't hoogst geluk verbeidt.

TEKST.

HEBR. XIII : 7, 8.

GEDENKT UWER VOORGANGEREN, DIE U HET WOORD GODS GESPROKEN HEBBEN; EN VOLGT HUN GELOOF NA, AANSCHOUWENDE DE UITKOMST HUNNER WANDELING.

JEZUS CHRISTUS IS GISTEREN EN HEDEN DEZELFDE EN TOT IN EEUWIGHEID.

Dat was eene eigenaardige gemeente, aan wie het eerst dit woord van den apostolischen schrijver werd gericht; en zij had zeer eigenaardige behoefte aan vertroosting. Zij was zoo klein, zoo weinig in tel; tegenover haar de uiterlijke pracht van den tempel en het welbevestigd gezag van het zondige Israël; het was voor de Hebreeuwse Christenen moeilijk, in die dagen het hoofd omhoog te houden.

En eene eigenaardige vertroosting schenkt hun deze schrijver. Hij doet een beroep op hun hart, als hij den rijkdom van Gods Woord voor hen ontplooit: „gedenkt der gevangenen alsof gij mede gevangen waart; en dergenen, die kwalijk gehandeld worden, alsof gij ook zelve in het lichaam kwalijk gehandeld waart.” Verplaatst u in den toestand

der lijdenden, der bedroefden en beproefden. Maar dan ook, verplaatst u in de vreugde dergenen, die u vóórgegaan zijn in de heerlijkheid; en, zooals gij der gevangenen gedenkt, gedenkt evenzoo uwer voorgangeren!

Wij zijn gewoon bij het woord „voorganger” te denken aan een predikant, wij noemen hem een voorganger, omdat hij „vóór gaat” in de samenkomsten der gemeente. Het is duidelijk dat in dezen brief dit woord een andere beteekenis heeft. Hier wordt bedoeld: „gedenkt aan degenen, die u zijn vóórgegaan in de heerlijkheid”; die u hier het Woord Gods verkondigd hebben, met hun woorden en met hun leven; en de uitkomst van wier wandeling gij nu hebt aanschouwd.

Zoo lezen wij dit woord met heilige aandoening. Ieder onzer heeft zijne geliefden, wier naam en gedachtenis hij bewaart in het heiligdom zijns harten; en wij gedenken hunner met aandoening, bij ieder nieuw verlies. Maar op dezen dag gedenken wij allen samen, en vooral, den beminden Leeraar, die ons het Woord heeft verkondigd, en ons nu is vóórgegaan.

Gedenkt uwer voorgangeren; dit woord is in de eerste plaats eene vermaning; want dit gedenken is voor ons een heilige *plicht*. Het kan in deze oogenblikken bijna eene beleediging schijnen dit woord „gedenkt” te vertolken door „vergeet niet”; want hoe zouden wij kunnen vergeten! Maar de wereld vergeet; spoedig, onder allerlei invloeden en om allerlei redenen. Zij roept het u zelfs toe: „denk niet te veel na over uwe smarten en verliezen; leef voor het heden, leef voor uzelf!” Maar onze oude trouwe Bijbel zegt: „vergeet niet, gedenk; leef met uw hart, uw hart zal er winst van hebben; leef met uw hart, leef in de diepte!”

Gedenkt; dat is ook een vriendelijke wenk, want dit gedenken is ons eene behoefte des harten. Wij gedenken den

man, die aan zichzelf nooit dacht; wij gedenken zijner juist daarom met des te meer dankbaarheid. Wij gedenken zijner met dank aan den Heer, die ons dezen dienstknecht schonk; ons hart heeft er behoefte aan, om er gedurig mee bezig te wezen.

En dit gedenken is ook een *troost*; er is zulke groote waarde, zoo rijke zegen aan verbonden. Daar wordt wel gezegd „de herinnering is als eene waterplant, die alleen in onze tranen leeft”; dit is eenzijdig. De herinnering is ook een schat van ons hart; een licht voor ons leven.

Godzelf neemt soms ons verleden in Zijne hand om er een vriendelijk genadelicht uit te laten schijnen voor onze taak en onzen strijd; het gedenken dat een plicht is en eene behoefte, is in vele gevallen ook een groote troost.

Gedenkt uwer voorgangeren! Dat wil niet zeggen: omgeeft ze met een stralenkrans en ziet hen aan voor protestantsche heiligen; — maar aanschouwt in hen, met dank aan God, menschen in wie het Woord Gods kracht had. Gedenkt hunner, als gaven Gods, voor hunnen tijd en in hunnen kring. De apostel Paulus zegt, *) dat de Heer der gemeente zelf Zijn dienaren aan de gemeente gegeven heeft „sommigen tot apostelen, sommigen tot profeten, sommigen tot herders en leeraars.” Dat is een blijk van 's Heeren zorg; dat is het geheim van *hunne* kracht en hunnen zegen. Om aan de gemeente „gegeven” te worden, moeten deze herders en leeraars zich zelve eerst kwijt zijn aan den Heer. Zóó was het met onzen VAN HOOGSTATEN; hij had zich aan den Heer gegeven, en de Heer gaf hem aan de Gemeente, als een dienstknecht naar Zijn hart.

Zoo willen wij dezen onzen voorganger gedenken met

*) Ef. IV, 11.

dank aan God, en met eerbiedige liefde, gedenkende dat wij in hem een man bezeten hebben, die der gemeente het Woord Gods heeft vóórgeleefd. Dat was zijn wijsheid, zijn kracht; zijn troost. Dat was de adel van zijn karakter, daaruit leefde hij; en mij aangaande, als ik aan hem denk, dan hoor ik gedurig met mijn hart de woorden: „Gij goede en getrouwe dienstknecht, over weinig zijt gij getrouw geweest; over veel zal ik u zetten; ga in, in de vreugde Uws Heeren.” Ja, een dienstknecht, goed en trouw; staan niet bij die woorden ook u de trekken van zijn vriendelijk beeld voor oogen? *Goed*, dat was hij; een goed man, deze Barnabas, zoon der vertroosting; goed, en hij had lust in het goede, en oog voor het goede; goed, en hij steunde het goede, waar hij maar kon. Goed, omdat hij in de gemeenschap van den Goede leefde, en lief had, met de liefde, waarmede hij zichzelf bemind wist. Kon hij daarom niet toornen? O, zeker; maar hij was rechtvaardig ook in zijn toorn, en zocht zichzelf niet, deze Nathanaël, een man zonder bijoogmerken, en een christen zonder bedrog. En *trouw*; door den Getrouwe trouw gemaakt, en trouw aan den Getrouwe; en daarom ook getrouw in alles. In zijn huis, welk een zware slag is zijn henengaan; maar gij, zijne kinderen! was er een trouwer vader denkbaar dan hij? Zijne trouwe liefde voor u was één, in daden omgezet, gebed. En wie weet er niet in zijne mate van te spreken? Men moet maar in zorg of smart geweest zijn, om goed te weten wie deze man, deze broeder was; „een hart, voor niets of niemand koud; fijnvoelend, eerlijk, edelaardig, voor tegenstanderen rechtvaardig, en voor zijn vrienden trouw als goud.” Zulk een man was geen geringe gave, en als wij zijner gedenken, dan is dit denken in de eerste plaats danken, doch ook in de tweede, een diepe droefheid over ons groot gemis.

Maar daar is méér. „Gedenken”, dat is ook: „aanschouwen van de uitkomst hunner wandeling”. Dat was in dagen van druk eene versterking voor de Hebreuwsche Christenen; dat is in dagen van droefheid eene rijke vertroosting voor ons. Ik behoef hier niet te herinneren aan wat onze gemeente geteisterd heeft; onze bemindé broeder heeft mede zijn deel aan den smaad gedragen, die over ons allen gekomen is. Maar, geliefde gemeente! God heeft toch óók groote dingen gedaan onder u, en ook in het henengaan Zijner dienstknechten een zegen aan de gemeente geschonken. Onze grijze VAN KOETSVELD, nadat hij in zijnen tijd den raad Gods gediend had, zacht en vredig ontslapen in de hope des eeuwigen levens. Onze wakkere HEINECKEN, rustig als een held, den dood te gemoet gegaan zonder verschrikking. En nu onze bemindé VAN HOOGSTRATEN, gevallen op zijn post; trouw tot den dood, die hem verraste, maar niet onvoorbereid vond. Toen de krankheid zoo hevig toenam, en de krachten zoo schielijk zonken, toen bleef het vrede daarbinnen in zijn hart. „Naar het lichaam, o zoo benauwd, maar naar de ziel zoo vrij en gerust, veilig in Jezus’ armen”, dat waren zijn eigen woorden, Vrijdags vóór zijn henengaan. En dan weder: „al ging ik ook in een dal der schaduwen des doods, ik zou geen kwaad vreezen, want Gij zijt met mij: Uw stok en Uw staf, die vertroosten mij!” De Heer *is* met hem geweest, nog tot het laatste. Het was Zijn voornemen dezen dienstknecht op den Sabbatdag in de Sabbatsheerlijkheid op te nemen; en vriendelijk, zacht heeft Hij de voorbereiding gemaakt. Hij heeft hem nog zijne kinderen, zijne zonen uit Engeland, tijdig aan zijne legerstede gebracht; Hij heeft het groot genadewonder gewerkt dat deze trouwe Vader zijn kinderen niet losliet, maar — overgaf. Des Zaterdag was nog zijn getuigenis: „*ik* wil wel heengaan, maar ach, mijn kinderen!”

Des Zondagsmorgens: „God zal voor mijn kinderen zorgen”.

O gij, zijne geliefde kinderen! Dat is een kostbare erfenis: een vader u van God gegeven, en die u aan zijnen Vader overgeeft. Eens heeft hij u in den doop aan uw Hemelschen Vader opgedragen; en nu op zijn sterfbed gaf hij u nóg eens, nog weder aan den Heer. God zélf had hem daartoe in staat gesteld. Maar dan is er ook in die daad eene profetie, een wondere vertroosting; en ik zeg het u, als in zijne plaats, mijne geliefden: vertrouwt daarop; houdt daaraan vast, rekent er mede, neemt het van uws vaders sterfbed in uw verdere leven mede, en gelooft het vast: „God in den Hemel zal u toonen wat zegen op het huis van Zijn beminden rust”.

En ook tot u, geliefde gemeente! mag ik nog een woord zeggen aangaande het henengaan van dezen uwen voorganger. Toen ik, heden vóór acht dagen, 's middags ongeveer vier uur aan zijn sterfbed werd toegelaten, lag hij reeds in de benauwdheid van den dood; zwaar hijgende en nagenoeg buiten kennis. Ik heb toen gebeden aan zijn bed; maar ik geloof niet dat hij het verstond. Ook niet, toen ik, zijne hand in de mijne, hem dankte voor al zijne trouwe liefde. Doch toen ik mij daarop over hem henenboog, den naam *Jesus* uitsprak, en kalm en duidelijk vraagde: „lieve broeder, gaat gij naar Jezus?” toen kwam er weér licht in zijn oog; toen keek hij mij helder aan, en duidelijk klonk zijn antwoord: „ja!” „Mag ik dat aan de gemeente zeggen?” — „Ja!”

En dit is zijn laatste getuigenis voor u, geliefde gemeente! en voor ons allen eene rijke vertroosting: nu is hij opgenomen in de heerlijkheid; op den Sabbatdag ingegaan in de Sabbatsruste, die daar overblijft voor het volk van God. Zalig die het heimwee hebben; zij zullen thuis komen; en

zijn heimwee trok naar huis. Het laatste woord, door hem in den huiselijken dienst voorgelezen *) „die overwint, ik zal hem geven te zitten in mijnen troon”, het wordt nu heerlijk aan hem vervuld, nu hij, door genade, heeft overwonnen. Nu voor hém geen droefheid meer; geen zuchten meer; geen onbevredigd zielsverlangen, maar verzadiging van vreugde. Hij legt den pelgrimstaf neêr; hij is in het Vaderhuis aangekomen; de reis is ten einde, het reiskleed mag afgelegd. Voor hém geen vraagteekens meer, geen „wolken en donkerheid”, geen onbeantwoord: waarom? of waartoe? — *Ons* de raadselen, hém de helderheid, óns de tranen, hém de glimlach; en wanneer de dood een feit is, de hemelsche heerlijkheid is ook een feit; en óók de verrassing en vreugde, als hem het hemelsch welkom groette: „Wél, gij goede en getrouwe dienstknecht, ga in, in de vreugde uws Heeren!”

Aanschouw, o gemeente! de „uitkomst zijner wandeling”. Dát is ware wijsheid, een weg te kiezen, die uitloopt op een eeuwig heerlijkheid. Aanschouw die uitkomst, stel uwen weg in dat licht, en vraag het uzelfen af: gaat ook mijn weg voorwaarts en opwaarts? Aanschouw deze uitkomst, en word genezen van de bekoring der wereld met haar schijn, haar waan en haar dunk. Ach, de wereld richt trofeën op voor hare helden; maar wat blijft er soms over van hun werk, hier met zoo schetterende klanken geëerd? Maar dát zijn helden, die mannen, vast in de eeuwigheid geworteld; helden, naar den maatstaf der toekomstige eeuw, die voor hen reeds de tegenwoordige was. Zeggen wij dit om een krans voor menschen te vlechten? Neen; maar om die genade te roemen, die dit van menschen maken en voor

*) Openb. III : 21.

mensen toebereiden kan, en om den Heer te danken, die aan 't eind van den aardchen werkdag zulk een hemelse rust doet overblijven, en den mensch voor zulk een ruste bestemt en herschept.

GEZANG 260 : 2, 3.

Zalig zijn d' ontslapen vromen,
 Voor ons te vroeg aan d'aard ontnomen,
 Maar die door God ter goeder uur,
 Aan het einde van hun dagen,
 Het Vaderhuis zijn ingedragen
 Als rijpe schoven in de schuur.
 Zij leven bij den Heer
 En zondigen niet meer;
 Halleluja!
 Daar is geen nacht,
 Geen rouw, geen klacht;
 Dáár heeft geen zond' of dood meer macht!

Dank, aanbedding, prijs en eere
 Word' U, op 't stof der graven, Heere!
 Door uw verlost en toegebracht.
 Zaalgen, die hebt overwonnen,
 Brengt eer en prijs den Nooitbegonnen
 En 't Lam, voor ons op aard geslacht!
 Hij daald' als wij in 't graf,
 Droogt al uw tranen af,
 Stervelingen!
 Hij ging ons voor
 Het doodsdal door:
 Wij volgen Hem langs 't hemelspoor!

Gedenk Uwer voorgangeren; en, zoo voegt de apostolische schrijver er bij, *volg hun geloof na!* Want dat is het beste „gedenken”; zij zijn „vóórgangeren” in de eeuwige heerlijkheid; zij zijn, uit genade, binnengekomen door hun geloof. Het hartelijk vertrouwen op den Heiland als op hunnen Heiland en Zaligmaker ging vooraf; de geheiligde

wandel was het gevolg; de uitkomst van dien wandel wordt door ons met beving en blijdschap aanschouwd.

Volg dit geloof na! Volg na; niet: „spreek het na”; en volg „het geloof” na; niet volg hunne gewoonten na; maar klem U ook vast aan dienzelfden Heiland, die voor uwe voorgangeren de genoegzame was. Volg dit werkzaam geloof na; dit geloof, in de liefde werkende. Is niet dit de boodschap, die uit dezen gesloten mond tot de gemeente komt:

Och, heb toch lief, zoolang gij kunt,
 Heb lief, zoolang U 't harte slaat;
 Daar komt een tijd, ja de ure komt,
 Dat gij bij 't graf der Uwen staat.

En is het ons niet allen zeer duidelijk: dat is de waarde van ons leven, wat wij aan liefde om ons henen hebben gespreid? Dàt blijft! Ach, lauweren verwelken voor d' adem van den dood; gaven en talenten, zij zijn gauw genoeg vergeten, verdrongen, in de schaduw gesteld. Maar wat wij aan *liefde* gegeven hebben, dat blijft. Dat was een getuigenis, als wij deze week grafwaarts gingen, die dicht opeengedrongen scharen, stilstaande om den stoet te zien, met tranen op de bleeke wangen, met oprechte droefheid in het hart. Deze man had in zoovele harten eene plaats, omdat hij aan zoovelen iets van zijn hart had gegeven. Geliefden, laat ook ons trachten veel voor elkander te zijn!

Volg zijn geloof na, geliefden, en volg het *spoedig* na. Ook hier zagen wij het weder: „daar is slechts ééne schrede tusschen ons en den dood”. Op den eersten Zondag van deze maand mochten velen Uwer met hem het Avondmaal vieren, en op den laatsten zijn wij reeds teruggekeerd van zijne begrafenis. Juist heden vóór veertien dagen, ongeveer op dezen zelfden oogenblik, als hij tot de kinderen in de Bethlehemskerk sprak, zeide onze broeder: „ziet kinderen,

dat kunnen wij ons niet voorstellen dat misschien al heden over acht dagen een van ons er niet meer zal zijn"; . . . en acht dagen later was *zijn* mond gesloten! Hem is de dood niet als een schuldeischer overvallen; maar hoe kwam dit? Omdat hij niet tot zijn sterfbed uitgesteld heeft om zich vóór te bereiden; omdat hij met den heiligen ernst van den dood rekening hield. Volgt zijn geloof na, Geliefden! en volgt het nu na; stelt ook niet uit. Neen, wanneer gij op uw ziekbed ligt, en de vensteren uwer ziel geen licht meer dóórlaten, dán is het niet het oogenblik om U te bekeeren; wanneer gij wilt sterven zooals de ware christen sterft, dan moet gij geleerd hebben te leven zooals de ware christen leeft; en daarom, gij die wèl gaarne een zoo heerlijk sterfbed zoudt hebben, volgt in uw leven dit geloof na!

En dan heb ik nog een ernstig woord er bij te zeggen: volgt het *zelf* na. Gij zelf, persoonlijk, behoort te leven in de gemeenschap met uwen Heiland. Een ander kan niet voor U gelooven; en misschien is het voor dezen of genen uwer noodzakelijk geweest dat deze voorganger werd weggenomen, omdat gij mogelijk te veel gesteund hadt op zijn geloof. Niet lang geleden kwam ik bij eene zuster der gemeente, die moedeloos bij de pakken neerzat. „Ach, sints Ds. Heinecken gestorven is, ben ik zoo achteruitgegaan; hij was mij zulk een steun; zulk een trouwe herder; maar sints hij weg is, is het mij zoo donker geworden"! — Geliefden! daar komen ook nu, in dit opzicht, zielen in gevaar. En daartoe heeft toch de Heer ons niet den rijken zegen gegeven van zulk een geheiligd sterfbed. Volgt zelf, persoonlijk, dat geloof na, dat ook persoonlijk is geweest in den edelsten zin; volgt dit geloof na, uw voorganger heeft er genoeg aan gehad; hij is er door behouden; hij is er door vertroost, hij is er door verlost, de heerlijkheid ingegaan.

Volgt dit geloof na; het voorwerp des geloofs blijft, al wisselen de dienaren: Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde en tot in eeuwigheid. *)

Gisteren; dat wil zeggen in het gansche verleden, toen die Hebreeuwsche Christenen Hem geloofden en op Hem vertrouwden; zoolang daar een „gisteren” is, is Jezus Christus dezelfde. Dat is de onvergankelijke rijkdom der gemeente; dat hare heerlijke éénheid; dat de kostelijke erfenis der vorige geslachten, en van uit den hemel gezien, is niets gewichtiger dan dat het eene geslacht met stervende hand aan het andere de slotsom van zijn geestelijke ervaring overreikt: Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde en in der eeuwigheid. Ja die Hij gisteren was, is Hij ook heden. Hij is in de onzichtbare wereld overgegaan, maar niettemin werkelijk in de Gemeente gebleven; die Hij „gisteren” voor een Paulus, een Johannes, een Apollos of Petrus was, die is Hij gebleven: heden; en die Hij „gisteren” voor onzen geliefden VAN HOOGSTRATEN was, die is Hij nog heden voor U en voor mij. Hoe kon de geliefde ontslapene met zijn zachte stem het uitspreken: „niet ons, o Heer, niet ons, maar Uwen naam zij d' eer”; en hoe was het gedurig zijn volle vertroosting dat zijn Heiland hem het eerst had gezocht. Geliefden! diezelfde Heiland, die hem heeft gezocht en vrijgekocht, gezocht en gevonden, die zoekt ook U. Gisteren en heden.

En zooals Hij gisteren en heden is, zoo blijft Hij in der eeuwigheid. De blijvende Heer, blijvend, al wisselen de dienaren.

Ziedaar uwe beste vertroosting, geliefde gemeente, zult gij haar dankbaar aanvaarden, ootmoedig gelooven, biddend

*) Dit woord boven den kansel in de Kloosterkerk, is door de keuze van den ontslapene daár in groote letteren aangebracht.

gebruiken? Ziedaar een ernstige prikkel tot volhardend geloof, en eene aanmoediging tot den arbeid, zooals er geen betere is. Jezus Christus blijft: al wisselen de dienaren. Hij blijft met Zijn Woord, Zijn zegen, Zijn vredegroet. Hij blijft de heilige, de onveranderlijke, de getrouwe. Jezus Christus, de eenige Naam onder den Hemel, die onder de menschen gegeven is, door welken wij kunnen zalig worden; Jezus Christus, gisteren en heden dezelfde en in der eeuwigheid. Geloofd zij Jezus Christus!

AMEN.

PSALM 73 : 12.

'k Zal dan gedurig bij U zijn,
 In al mijn nooden angst en pijn;
 U al mijn liefde waardig schatten,
 Wijl gij mijn rechterhand woudt vatten.
 Gij zult mij leiden door Uw' raad,
 O God, mijn heil, mijn toeverlaat!
 En mij, hiertoe door U bereid,
 Opnemen in Uw heerlijkheid.

